

Hälsa- och sjukvårdens inverkan på befolkningens hälsa

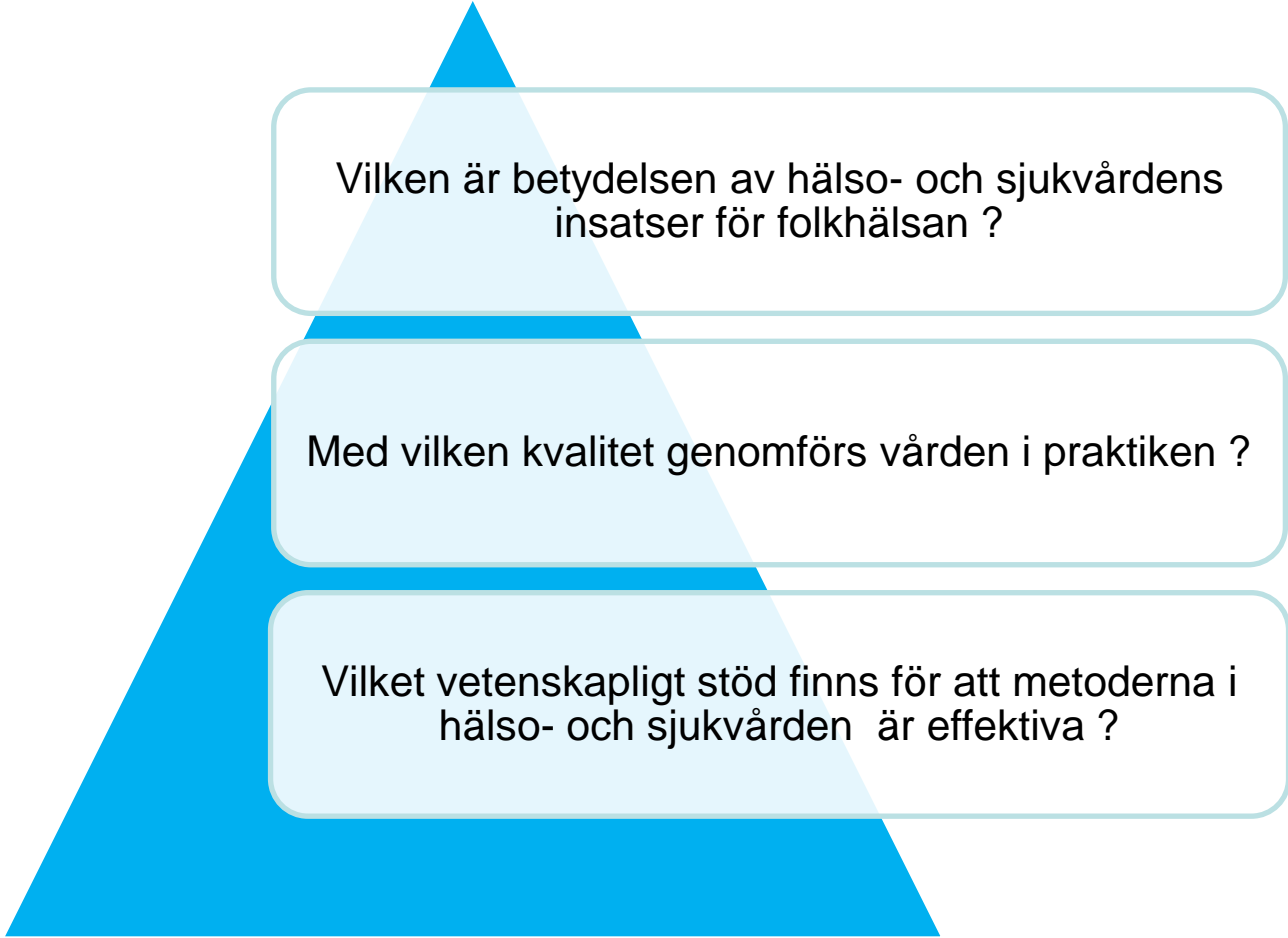
Ragnar Westerling

professor i socialmedicin, inst. för
folkhälsa- och vårdvetenskap, Uppsala

Hälsa- och sjukvårdens uppdrag

- Arbeta för en god hälsa i befolkningen som helhet
- Hälsa- och sjukvård innefattar både medicinskt förebyggande och behandlande insatser
- Baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet och av god kvalitet
(Enligt Hälsa- och sjukvårdslagen)

Tre steg i utvärderingen

Vilken är betydelsen av hälso- och sjukvårdens insatser för folkhälsan ?

Med vilken kvalitet genomförs vården i praktiken ?

Vilket vetenskapligt stöd finns för att metoderna i hälso- och sjukvården är effektiva ?

Åtgärdbar dödlighet

- Dödligheten i sjukdomar som går att påverka med förebyggande eller behandlande insatser.
- Expertgrupper har definierat vilka dödsorsaker som är åtgärdbara
- Används internationellt som en indikator på hälso- och sjukvårdens resultat och kvalitet.

Svenska studier av åtgärdbar dödlighet

- Dödstalen i åtgärdbara dödsorsaker har minskat mer än för andra dödsorsaker
- Svenska åtgärdbara dödstalen internationellt sett låga till mitten av 1990-talet
- Könsskillnaderna har minskat
- Skillnaderna mellan landstingsområden och mellan större städer och landsbygd har minskat

Tidig introduktion av medicinska innovationer i Sverige

Intervention	Sverige	6 EU-länder*
Prevention av ny hjärtinfarkt med beta-blockare	1976	1978-1987
Prevention av stroke med blodtrycksmedicin	1970	1981-1997
Screening av livmoderhalscancer	1970	1971-2003
Screening med mammografi	1976	1975-2005

*)Storbritannien, Holland, Tyskland(Västtyskland),Frankrike, Spanien, Estland

Introduktion av läkemedel* i sju EU-länder

Land	Registrering av läkemedel, år efter första land i medel	Läkemedel i praktiskt bruk, år efter första land i medel
Holland	1,3	3,5
Storbritannien	1,5	2,8
Frankrike	1,5	2,2
Spanien	2	6,3
Sverige	2,2	4,2
Tyskland	4,5	3,7
Estland	12	14,5

*Cancerläkemedel (Cisplatin, Tamoxifen, Oxalapl原因); Läkemedel vid njurtransplantation (Cyklosporin), mot magsår (Cimetidin) samt bromsmediciner vid HIV/AIDS(antiretrovirala läkemedel) .

Medicinska innovationer och positiva trendbrott i dödstal i Sverige

Innovation	Dödsorsak	Tidsperiod
Prevention med blodtrycksbehandling	Stroke	1970-talet
Prevention av nyinsjuknande med beta-blockare; Hjärtintensivavdelning	Hjärtinfarkt	1980-talet
ACE-hämmare	Hjärtsvikt	1980-talet
Cisplatin	Testikelcancer	1980-talet
Intensivbehandling	Hodgkins sjukdom	1980-talet
Screening av livmoderhalscancer	Livmoderhalscancer	1970-talet
Cyklosporin vid njurtransplantation	Njursvikt	1980-1990-talet
Antiretrovirala läkemedel	HIV/AIDS	1990-talet

Sjukdomsördan i befolkningen

- DALY Mäter funktionsjusterade levnadsår
- Används fr.a. då sjukdomsördan i befolkningen studeras
- Psykiska sjukdomar och Rörelseorganens sjukdomar lyfts fram
- Potentiellt åtgärdbar sjukdomsörda för ex. depression och magsår

Hälsorelaterad livskvalitet

- QUALY, kvalitetsjusterade levnadsår används i kostnads-nyttostudier
- Hälsorelaterad livskvalitet i befolkningen påverkas av depression och smärta i rörelseorganen
- Ex. depressionsbehandling och höftledsoperation i rutinsjukvården ger förbättring av livskvalitet

Implikationer för hälso- och sjukvården

- Säkra tillgången till effektiva medicinska metoder
- Integrera preventiva strategier i hälso- och sjukvården
- Tillämpa en helhetssyn på mål och resultat
- Säkra tillgång till medicinskt förankrad folkhälsovetenskaplig kompetens